

. . . . .	f	649.44 ⁵
. . . . .	»	2.75
. . . . .	»	112.27 ⁵
. . . . .	»	41.54
. . . . .	»	52.46 ⁵
. . . . .	»	141.29 ⁵
. . . . .	»	460.80
. . . . .	»	21.80
. . . . .	»	779.—
. . . . .	»	78.80
Totaal . . .	f	2340.17

door de HH. Nijhoff en Veth
 is voorgesteld den Heer Redeke
 de bemoeiingen, die elk jaar
 een toename van de levering
 en dan ook aan de Verga-
 dering een gunstige beschikking
 te verlangen deze zomer in staat
 te stellen de jeugdige laboranten, die
 zijne bijdrage te geven bij hun werk.

HET ZOÖLOGISCH STATION
 DER
 NEDERLANDSCHE
 DIERKUNDIGE VEREENIGING

in 1912

Verslag, uitgebracht op de Vergadering der Vereeniging,
 gehouden te Helder, 29 Juni 1913,

DOOR DEN DIRECTEUR

D^r. H. C. REDEKE.

BOEKHANDEL EN DRUKKERIJ
 voorheen
 E. J. BRILL
 LEIDEN — 1913.

HET ZOÖLOGISCH STATION

DER

NEDERLANDSCHE DIERKUNDIGE VEREENIGING

in 1912

Wederom is een jaar verstreken en is het mij de vervulling eener aangename plicht, verslag uit te brengen aangaande den toestand van het gebouw waarin wij ons bevinden en de werkzaamheden, welke daarin gedurende het jaar 1912 zijn verricht.

Het is, zooals U allen bekend is, niet de eerste maal, dat onze vereeniging als plaats van bijeenkomst voor haar zomervergadering Den Helder heeft gekozen. Reeds driemaal voor deze zag het station een kleine schare van getrouwe leden binnen zijn muren, die de verre reis naar het Nieuwediep, dat door velen in den lande nog steeds als een soort van »ultima Thule» wordt beschouwd, niet schuwden om er zich met eigen oogen te overtuigen van den fleurigen staat, waarin ons station verkeert.

Voor het eerst kwamen hier in 1890 tal van leden en genoodigden bijeen ter feestelijke inwijding van het nieuwe gebouw. Vervolgens had er op 19 Juni 1896 een zomervergadering plaats, daarna weer een op 19 Juni 1904, terwijl eindelijk de vierde Heldersche bijeenkomst vandaag wordt gehouden. En ofschoon de tijdsruimten tusschen telkens twee opeenvolgende vergaderingen neiging vertoonen bij voortdurend grooter te worden, uit het feit, dat na verloop van eenige jaren steeds opnieuw stemmen zijn opgegaan onder de leden, om ter afwisseling weer eens in het eigen huis bijeen te komen, blijkt zonneklaar, dat ook onder zoölogen het bloed kruipt, waar het niet gaan kan en dat ons station zoo recht het levend middelpunt onzer vereeniging is.

Alles te zamen genomen kan gezegd worden, dat ook in het afgelopen jaar het station volop aan zijn bestemming heeft beantwoord. Aan het onderhoud werd wederom de noodige zorg besteed. Binnenshuis werden gangen en portalen geschilderd en een enkele kamer opnieuw behangen, terwijl van de uitwendige voorzieningen aan het gebouw voornamelijk de gewone reparaties van het dak en de goten zijn te vermelden. De reeds in mijn vorige overzicht gememoreerde verbetering van den tuinaanleg kreeg in 1912 haar beslag, terwijl de veranda in verbinding met de kamers van den Directeur gebracht en tot een klein laboratorium ingericht werd.

Het aquarium met zijn pompinrichting behoefde geen bijzondere voorziening en bleef als vroeger deugdelijk functioneeren. De vlet, die nu reeds langer dan twintig jaar in gebruik is, wordt oud en zal binnen kort door een andere moeten worden vervangen. De overige inventaris werd o. m. uitgebreid met een aantal buizen voor preparaten, waarvan een nuttig gebruik kon worden gemaakt bij de verzending van materiaal.

Deze verzending had ook in het afgelopen jaar op groote schaal plaats. Zoo ontvingen:

Professor Nierstrasz te Utrecht, een *Eledone*, *Buccinums* en *Zeesterren*;

Professor Vosmaer te Leiden, talrijke haaien, een bruinvisch, een zee-prik en verschillende schelpdieren;

Professor Sluiter te Amsterdam, een haai, een zee-prik en diverse lagere dieren;

Professor Van Bemmelen te Groningen, vier bruinvisschen, een zee-hond, een partij diverse vogels, een groote Lophius, Carcinus met Sacculina en verschillende Spongiden;

Professor Went te Utrecht, twee manden zeewier;

Professor Verschaffelt te Amsterdam, een idem;

Professor Moll te Groningen, een flesch plankton en een mand wieren;

De Heer Dietz te Leiden, een collectie diverse zeevisschen;

De Heer Huffer te Oudenbosch, een haai;

Mevrouw Wibaut-Isebree Moens te Watergraafsmeer, twaalf abnormaal geteekende schollen;

De Heer Van Kampen te Amsterdam, twee krabben;

De Heer de Groot te 's Gravenhage, een mand zeewier;

De Heer Quix te Utrecht, koppen van verschillende visschen;

De Heer Couvée te Breda, eenige haaien, een sepia en andere lagere dieren;

Het Lyceum voor meisjes te Amsterdam, een groote collectie diverse zeedieren ten gebuike bij het onderwijs;

De Meisjes H. B. S. te Rotterdam, idem;

De Kweekschool te Tilburg, twee haaien;

Het Kon. Zoöl. Botan. Genootschap te 's Gravenhage, verschillende zendingen levende zeedieren;

De Rijkskweekschool voor onderwijzers te Deventer, diverse visschen;

De Heer Reuter te Hamburg, bevruchte Belone-eieren;

De Heer Kyle te Kopenhagen, een veertigtal Arnoglossus;

De oudste bediende was evenals vroeger meer in het bijzonder belast met het aankopen, konserveeren en verzenden van het materiaal en kreeg als gewoonlijk een gedeelte van de opbrengst als extra-belooning uitgekeerd.

Het is hier wellicht de plaats om melding te maken van de medewerking, die het station verleend heeft bij de excursie der Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging op Terschelling in Augustus 1912, door een aantal glazen aquariumbakken, netten en ander vischgerij daarvoor in bruikleen af te staan.

Voorts was de directie den Heer van de Velde, arts op Banda N. I., behulpzaam bij het aanschaffen van verschillende vischtuigen, welke hem in den loop van Augustus door welwillende medewerking van den Commandant van een der in die maand naar Indië vertrekkende torpedobootjagers, die de diverse colli naar Batavia overbracht, konden worden gezonden.

Het aantal laboranten, dat in den afgeloopen zomer gedurende korter of langer tijd in ons station werkzaam was, bedroeg veertien. De meesten waren nog jonge studenten in de plant- en dierkunde, die voornamelijk gekomen waren met het doel »vormen" te leeren kennen, voorzeker een nuttige bezigheid, die evenwel in verband met den korten duur van het verblijf der dames en heeren en den verbijsterenden rijkdom onzer fauna en flora in den regel tot een slechts zeer oppervlakkige kennismaking met de onderzochte dieren en planten kan leiden. De tijd van het rustige, morphologische onderzoek schijnt voorbij te zijn; onder de jonge biologen, die in ons station komen werken, zijn er in de laatste jaren maar weinigen

geweest, zij zich Zelfstandig den hoe l trekking

Alvorens door de (waarbij affoop van melding verleden omstandig recht zou door mee dat daarin die blijve en de di voorname de Heerer in de gele in het dri kollega's

Behalve voornamel fauna en

De Dan een korte met hetze Horst van en R. v. A. Zijn e voornamel tomie der der vissche tember in houden, te enkele dag onledig hi

Ook aan het afgelo genooten, nu en dan vereeniging; een voordr

Dr. Test als gewoo te zijn me tingen. De jaar bij vo

Omtrent gaven in Deze post

geweest, die de techniek van mes en pincet zoover meester waren, dat zij zich met vergelijkend anatomisch werk onledig wisten te houden. Zelfstandige onderzoekingen door laboranten in het station verricht, worden hoe langer hoe zeldzamer, en in gelijke mate verliest het daarop betrekking hebbende gedeelte van mijn verslag aan belangrijkheid.

Alvorens nu evenwel over te gaan tot een opsomming van hetgeen door de verschillende bezoekers in den afgelopen zomer werd verricht (waarbij ik gebruik kan maken van de verslagen, die enkelen mij na aftoep van hun verblijf deden toekomen), moet ik hier met erkentelijkheid melding maken van de hulp, die twee onzer leden de goedheid hadden verleden jaar in het station te komen verleenen. In verband met de omstandigheid, dat het werk der jeugdige laboranten stellig meer tot zijn recht zou komen, indien daaraan een zekere leiding kon worden gegeven door meer ervaren biologen en waar de onmogelijkheid was gebleken, dat daarin op den duur voldoende kon worden voorzien door de personen, die blijvend in het station werkzaam zijn, kan het door de laboranten en de directie van het station niet genoeg op prijs worden gesteld dat, voornamelijk door de goede zorgen van Professor Nierstrasz te Utrecht, de Heeren Dr. D. de Lange Jr. en Dr. G. J. de Groot bereid gevonden en in de gelegenheid gesteld werden, om ieder gedurende een viertal weken in het drukste van het »seizoen" tot ons te komen, teneinde hun jongere kollega's behulpzaam te zijn bij hun werk.

Behalve de beide zooveen genoemde heeren vertoefden nu in het station, voornamelijk met het doel zich met een algemeen onderzoek der Heldersche fauna en flora bezig te houden:

De Dames Kuiper, Vis en Klein van 3—25 Juni, de beide eersten met een korte onderbreking; de Heer A. M. H. Schepman van 3—23 Juni; met hetzelfde doel bezochten ons de heeren M. Spoon en C. J. van der Horst van 24 Juni tot 6 Juli en de dames J. S. A. Wisse, M. P. Cleveringa en R. v. d. Meulen van 8—20 Juli; in Augustus werkten Mejuffrouw A. Zijm en de heeren B. Swart en D. Bolten in het station, de tweede voornamelijk om zich bezig te houden met onderzoekingen over de anatomie der inktvisschen, terwijl de laatste zich op de vergelijkende anatomie der visschen toeleigde; voorts kwam de Heer J. Heimans van 2—15 September in het station teneinde zich met plankton-onderzoekingen bezig te houden, terwijl eindelijk ons medebestuurslid Dr. J. C. C. Loman gedurende enkele dagen (van 13—15 Juli) zich met literatuurstudie in de Bibliotheek onledig hield.

Ook aan bezoek van buiten de Vereeniging stonden heeft het ons in het afgelopen jaar niet ontbroken. Behalve enkele buitenlandsche vakgenooten, waarvan ik de Heeren J. P. Porter en C. Dubini noem, kwamen nu en dan groepjes onderwijzers, leden van arbeiders- en onderofficiers-vereeningen uit den Helder het station bekijken, waaraan dan gewoonlijk een voordracht met demonstratie door Uwen Directeur verbonden werd.

Dr. Tesch en Dr. Delsman, de eerste als Adjunct-directeur, stonden mij als gewoonlijk ter zijde, om den bezoekers zooveel mogelijk behulpzaam te zijn met de verschaffing van materiaal, literatuur en verdere inlichtingen. De oudste bediende en de jongen gaven ook in het afgelopen jaar bij voortdurend reden tot tevredenheid.

Omtrent de geldmiddelen kan nog worden medegedeeld, dat de uitgaven in het afgelopen jaar met f 2480.78 konden worden gedekt. Deze post komt als geheel voor op de rekening en verantwoording van

een bruinvisch, een zee-
een zeeprík en diverse

bruinvisschen, een zee-
hius, Carcinus met Sac-

vier;

1;
ton en een mand wieren;
zeevisschen;

fsmeer, twaalf abnormaal

rabben;

1 zeewier;

llende visschen;

n sepiea en andere lagere

a groote collectie diverse

nhage, verschillende zon-

enter, diverse visschen;

10-eieren;

Arnoglossus;

r in het bijzonder belast

ton van het materiaal en
engst als extra-belooning

maken van de medewer-

kursie der Nederlandsche

in Augustus 1912, door

nder vischgerij daarvoor

de, arts op Banda N. I.,

vischtuigen, welke hem

verking van den Comman-

skende torpedootjagers,

onden worden gezonden.

zomer gedurende korter

roeg veertien. De meesten

rkunde, die voornamelijk

n kennen, voorzeker een

len korten duur van het

den rijkdom onzer fauna

ervlakkige kennismaking

1. De tijd van het rustige,

onder de jonge biologen,

atste jaren maar weinigen

den penningmeester der vereeniging, die reeds een onderwerp Uwer besprekingen heeft uitgemaakt. Om te kunnen beoordeelen, welk gebruik van het genoemde bedrag is gemaakt, laat ik hier een overzicht volgen van de voor de exploitatie van 1912 gedane uitgaven:

A.	Onderhoud gebouwen en terrein	f	768.47 ⁵
B.	» aquarium	»	5.10
C.	» meubilair	»	26.40
D.	» verderen inventaris.	»	130.73
E.	Alkohol en chemicalien	»	42.14
F.	Aankoop materiaal voor onderzoek	»	169.20
G.	Exploitatie in engeren zin	»	385.82 ⁵
H.	Schrijfbehoeften enz.	»	61.90 ⁵
I.	Dienstponeel	»	812.24
K.	Grondlasten, ongevallenverzekering enz.	»	78.76 ⁵
	Totaal	f	2480.78

NEDERL

Het vers
wederom de
ouds enkele
aquariumin
van de dan
werkt hebb
overzicht va
zijn geweest

Het is U
Station opge
die er door
worden vern
dames en he
reiding voor
voortdurend
onderzoek aa
van onderwij

Dank zij d
heid en vlijt
beschikbare
vallen (waar
der leden or
in het afgelo
doen verrich
vernieuwing
voorzijde van
was tengevol
geraakt, zood
vertoon en
verband raak
duurzamer m
damenten op
moderne met
en ander volg
den opzichter
bereidwillighei
Station uitoef
is hier de pl
voordeel voor
de betrokken